

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

ГЕОГРАФІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Кафедра економічної та соціальної географії

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Заступник декана з навчальної роботи
Володимир ПАСЬКО
«30» серпня 2021 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ПЛАНУВАННЯ МІСЬКОГО ЗЕМЛЕКОРИСТУВАННЯ ТА
ОЦІНКА ЗЕМЛІ

для студентів

галузь знань 10 природничі науки
спеціальність 106 – Географія
освітній рівень бакалавр
освітня програма Урбаністика та міське планування
вид дисципліни обов'язкова

Форма навчання	денна
Навчальний рік	2021/2022
Семестр	5
Кількість кредитів ECTS	4
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська
Форма заключного контролю	екзамен

Викладач:

Запотоцький Сергій Петрович, професор кафедри економічної та соціальної географії, доктор географічних наук

Пролонговано: на 20__/20__ н. р. _____ (_____) «__» 20__ р.

на 20__/20__ н. р. _____ (_____) «__» 20__ р.

КИЇВ – 2021

Розробник: Запотоцький Сергій Петрович, професор кафедри економічної та соціальної географії, доктор географічних наук

ЗАТВЕРДЖЕНО

«17» серпня 2021 р.

Завідувач кафедри

М.М. проф. Костянтин МЕЗЕНЦЕВ

Протокол № 15 від «17» серпня 2021 р.

Схвалено науково - методичною комісією географічного факультету

Протокол № 6 від «30» серпня 2021 року

Голова науково-методичної комісії Н.К. доц. Наталія КОРОГОДА

«30» серпня 2021 року

ВСТУП

1. Мета дисципліни – ознайомлення студентів із об'єктно-предметною сутністю планування міського землекористування та оцінки землі, отримання студентами необхідних теоретичних знань та набуття практичних навичок в розв'язанні складних спеціалізованих задач та практичних проблем з організації системи планування міського землекористування та оцінки земель, набуття навичок планувальної роботи у сфері землекористування та оцінки міських земель, обґрунтування містобудівних та землеоціночних рішень.

2. Попередні вимоги до опанування або вибору навчальної дисципліни:

1. Успішне опанування дисциплін «Теорія та практика планування», «Суспільна географія», «Географія світу: міста та регіони», «Картографія», «Вступ до урбаністичних студій».
2. Володіти елементарними навичками аналізу просторового розвитку.
3. Знати сучасні кількісні та якісні методи географічних досліджень, вміти їх застосовувати у науково-дослідницькій діяльності.

3. Анотація навчальної дисципліни: Дана навчальна дисципліна присвячена вивченню теоретичних та методичних засад планування міського землекористування та оцінки земель, практичних навиків з розробки планів міського землекористування, нормативної грошової оцінки земель, експертної грошової оцінки земельних ділянок. Дисципліна спрямована на формування у студентів спеціальних професійних, соціальних та особистісних компетенцій, накопичення знань щодо теоретичних основ планування міського землекористування та оцінки земель, землеустрою, інформаційної бази грошової оцінки, містобудівної та землепорядної документації в оцінці. Окремими складовими дисципліни є вивчення нормативної грошової оцінки земель, грошової оцінки земель населених пунктів. Блок експертної грошової оцінки земельних ділянок передбачає опанування методичними підходами, що ґрунтуються на зіставленні цін продажу подібних земельних ділянок, опанування механізмів доходного та затратного підходів в оцінці.

4. Завдання вивчення дисципліни полягають у:

1. Здатності реалізовувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського суспільства та необхідність його сталого розвитку у практичних ситуаціях планування міського землекористування та оцінка землі (ЗК-1);
2. Знанні та розумінні предметної області та розумінні професійної діяльності з точки зору соціальної відповідальності та екологічності мислення (ЗК-5);
3. Здатності до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел у сфері планувальної та землеоціночної діяльності, за допомогою відповідних методів і технологічних засобів у польових і лабораторних умовах (ЗК-6, ФК-3);
4. Здатність зосереджуватись на якості та результаті при виконанні завдань у сфері планувальної та землеоціночної діяльності (ЗК-7);

5. Здатності застосовувати знання і розуміння основних характеристик, процесів, історії і складу планувальної та землеоціночної діяльності (ФК-1);
6. Здатності до планування, організації та проведення досліджень і підготовки звітності у сфері планувальної та землеоціночної діяльності, працювати в системі міського землекористування, планування та управління містом, на ринку міських земель, раціонально планувати міське землекористування (ФК-6).

5. Результати навчання за дисципліною:

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація; 4. автономність та відповідальність*)		Форми (та/або методи технології) викладання і навчання	Методи оцінювання та пороговий критерій оцінювання (за необхідності)	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
Код	Результат навчання			
1.1	сутність та зміст планування міського землекористування та оцінки землі як сфери теоретичної і практичної діяльності, як інструменту міського управління, теорії землеоціночної діяльності;	лекція, практичне заняття, самостійна робота	тест, виконання практичних, творчих аналітично-розрахункових робіт	5%
1.2	сутність та особливості міського землекористування, розвиток міського землекористування за правами власності, соціально-економічні функції міського землекористування;	лекція, практичне заняття, аналітична робота		5%
1.3	нормативно-правове забезпечення розвитку міського землекористування, законодавство України про землеустрій;	лекція, практичне заняття, самостійна робота		5%
1.4	механізм функціонування державного земельного кадастру як інформаційної бази грошової оцінки, склад містобудівної та землевпорядної документації в грошовій оцінці;	лекція, практичне заняття, аналітична робота		5%
1.5	типологію містобудівної та землевпорядної документації, систему містобудівної документації, механізми формування концепції та генерального плану розвитку міста;	лекція, практичне заняття, самостійна робота		5%
1.6	знати нормативно-правове забезпечення функціонування ринку землі, порядок та механізми проведення моніторингу ринку земель, володіти знаннями щодо напрямків державної регуляторної політики земельним ринком, відчуження	лекція, практичне заняття, практичне завдання		5%

	земельних ділянок та об'єктів нерухомості;			
1.7	сфери застосування нормативної грошової оцінки, нормативно-методичну базу нормативної грошової оцінки, методика нормативної грошової оцінки земель населених пунктів;	лекція, практичне заняття, аналітична робота		5%
1.8	сутність та зміст поняття корисності, ціни, витрат, вартості, собівартості об'єкта оцінки; економічний зміст поняття вартості, ринкової вартості, основні неринкові види вартості, вплив фактору часу на зміну вартості, шість функцій складного відсотка;	лекція, практичне заняття,		5%
1.9	сутність та зміст експертної грошової оцінки земельних ділянок, зміст методичних підходів, що ґрунтується на зіставленні цін продажу подібних земельних ділянок, доходного та затратного підходів.	лекція, практичне заняття, самостійна робота		5%
2.1	застосовувати критичне мислення, аналіз і синтез інформації з планування міського землекористування та оцінки земель, шукати, обробляти та аналізувати інформацію з різних джерел;	практичне заняття, аналітична робота		
2.2	застосовувати інструментарій містобудування в системі міського землекористування, визначати, формулювати і вирішувати проблеми у сфері міського землекористування та оцінки земель, проводити планування та прогнозування регіональних схем використання земель та схем землеустрою;	практичне заняття, аналітична робота		
2.3	кількісно і якісно аналізувати дані Державного земельного кадастру як інформаційної база грошової оцінки, здійснювати планування використання земель відповідно до норм Земельного кодексу України, володіти методами ведення земельно-кадастрових робіт;	практичне заняття, аналітична робота	тест, виконання практичних, творчих аналітично-розрахункових робіт	до 35%
2.4	застосовувати на практиці методика та порядок здійснення нормативної оцінки земель населеного пункту, визначати цільове призначення земельних масивів;	практичне заняття, аналітична робота		
2.5	самостійно визначати й встановлювати грошову оцінку одного квадратного метра земельної ділянки населених пунктів, нормативну грошову оцінку земель несільськогосподарського призначення (крім земель населених пунктів), стартову ціну права оренди земельної ділянки;	практичне заняття, аналітична робота		

2.6	застосовувати на практиці методичний підхід, що ґрунтується на зіставленні цін продажу подібних земельних ділянок;	<i>практичне заняття, аналітична робота</i>		
2.7	застосовувати на практиці методичний підхід, що ґрунтується на капіталізації чистого операційного або рентного доходу;	<i>практичне заняття</i>		
2.8	застосовувати на практиці методичний підхід, що ґрунтується на врахуванні витрат на земельні поліпшення;	<i>практичне заняття</i>		
2.9	здійснювати моніторинг містобудівного розвитку в системі землекористування, працювати в системі земельного кадастру населених пунктів, оцінки земель.	<i>практичне заняття, аналітична робота</i>		
3.	комунікація: вироблення у студентів практичних навиків здійснення проектного дослідження і вирішення актуальних проблем із застосуванням відповідних методів і прийомів отримання, зберігання й здійснення первинної обробки емпіричних даних та їх належного представлення за допомогою сучасних технічних засобів у вигляді причинно-наслідкового аналізу міського землекористування та оцінка земель	<i>практичне заняття, презентація, вирішення конкретних задач та ситуацій</i>	<i>тест, виконання практичних, творчих аналітично-розрахункових робіт</i>	<i>до 10%</i>
4 автономність та відповідальність: продемонструвати розуміння особистої відповідальності за професійні та/або управлінські рішення в системі містобудування при:				
	аналізі та прийнятті управлінського рішення в системі планування міського землекористування та оцінка землі; аналізі та прийнятті управлінського рішення в умовах розробки планувальної організації забудови території міста та оцінки міських земель	<i>практичне заняття, дискусія, вирішення конкретних задач та ситуацій</i>	<i>тест, виконання практичних, творчих аналітично-розрахункових робіт дискурс, екзамен.</i>	<i>до 10%</i>

7. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання

8.

Результати навчання дисципліни	1.1	1.2	1.3	1.4	1.5	1.6	1.7	1.8	1.9
Програмні результати навчання									
1. Збирати, обробляти та аналізувати інформацію в галузях предметної області географічних наук (ПРН-1)				+			+	+	+
2. Демонструвати уміння проводити польові та лабораторні урбоекотологічні дослідження (ПРН-5)	+	+	+	+	+	+	+	+	+
3. Використовувати польові та лабораторні методи для аналізу природно і суспільно-географічних об'єктів і систем (ПРН-8)		+	+	+			+	+	+
4. Виконувати дослідження географічної оболонки та її сфер за допомогою кількісних та якісних методів аналізу (ПРН-9)					+		+	+	+
5. Впорядковувати і узагальнювати матеріали польових та лабораторних досліджень, інтегрувати їх від спостереження до розпізнавання, синтезу і моделювання (ПРН-11)					+		+	+	+
6. Знати і пояснювати зміни в географічній оболонці з позицій концепції сталого розвитку (ПРН-15)	+	+	+	+	+	+	+	+	+

Результати навчання дисципліни	2.1	2.2	2.3	2.4	2.5	2.6	2.7	2.8	2.9	3	4
Програмні результати навчання											
1. Збирати, обробляти та аналізувати інформацію в галузях предметної області географічних наук (ПРН-1)	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
2. Демонструвати уміння проводити польові та лабораторні урбоекотологічні дослідження (ПРН-5)	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
3. Використовувати польові та лабораторні методи для аналізу природно і суспільно-географічних об'єктів і систем (ПРН-8)	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
4. Виконувати дослідження географічної оболонки та її сфер за допомогою кількісних та якісних методів аналізу (ПРН-9)	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
5. Впорядковувати і узагальнювати матеріали польових та лабораторних досліджень, інтегрувати їх від спостереження до розпізнавання, синтезу і моделювання (ПРН-11)	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
6. Знати і пояснювати зміни в географічній оболонці з позицій концепції сталого розвитку (ПРН-15)										+	+

7. Схема формування оцінки

Форми оцінювання: рівень досягнення всіх запланованих результатів навчання визначається за результатами усного опитування й написання письмових контрольних робіт

Питома вага результатів навчання у підсумковій оцінці за умови її опанування на належному рівні така:

- результати навчання – **1.1 – 1.9 (знання)** – до 5% за кожен;

- результати навчання – **2 (вміння)** - до 35%;
- результати навчання – **3 (комунікація)** - до 10%;
- результати навчання – **4 (автономність та відповідальність)** - до 10%

7.1. Організація оцінювання.

У курсі передбачено **2 змістовних частини**. Заняття проводяться у вигляді лекцій, практичних занять, розв'язування конкретних задач та ситуацій, передбачено виконання індивідуального завдання, що виконується у форматі презентації. Завершується дисципліна – **екзаменом**.

Упродовж семестру, після завершення відповідних тем, проводяться тематичні письмові контрольні роботи із відкритими питаннями. Для визначення рівня досягнення результатів навчання, студенти презентують результати свого наукового дослідження та демонструють набуті навички.

Для студентів, які упродовж семестру не досягли мінімального рубіжного рівня оцінки (60% від максимально можливої кількості балів) проводиться заключна семестрова контрольна робота, максимальна оцінка за яку не може перевищувати 40% підсумкової оцінки (до 40 балів за 100 – бальною шкалою).

Умовою отримання позитивної результуючої оцінки з дисципліни є досягнення не менш як 60% від максимально можливої кількості балів, при цьому, оцінка за результати навчання не може бути меншою ніж 50% від максимального рівня (не менше 20, 20, 5 та 5 балів відповідно).

Підсумкове оцінювання у формі екзамену: максимальна кількість балів на екзамені - 40 балів, мінімальна кількість балів, які додаються до семестрових – 24 бали (*60% максимальної кількості балів, відведених на екзамен*).

Студенти, які набрали сумарно меншу кількість балів ніж *критично-розрахунковий мінімум – 20 балів* до складання екзамену не допускаються. Рекомендований мінімум для допуску до екзамену – **35 балів**.

Оцінювання здійснюється впродовж семестру усіх видів робіт, включаючи і самостійну роботу та виконання індивідуального завдання.

Виконання <i>індивідуального науково-дослідницького проекту</i>	Презентація Оцінюється: змістова частина; мультимедійна складова; захист роботи	Min 10 балів	Max 25 балів

Шкала відповідності

Відмінно / Excellent	90-100
Добре / Good	75-89
Задовільно / Satisfactory	60-74
Незадовільно / Fail	0-59

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назва теми	Кількість годин		
	лекції	практичні	самостійна робота
Змістовна частина 1. Теоретико-методологічні основи планування міського землекористування та оцінки землі			
Тема 1. Теоретичні основи планування міського землекористування та оцінки земель	2	4	6
Тема 2. Нормативно-правове забезпечення розвитку міського землекористування	4	2	5
Тема 3. Землеустрій. Інформаційна база грошової оцінки.	4	4	6
Тема 4. Містобудівна та землевпорядна документація в оцінці	4	4	5
Тема 5. Нормативна грошова оцінка земель. Грошова оцінка земель населених пунктів	4	2	5
Тема 6. Ідентифікація об'єкта оцінки. Поняття вартості в теорії оцінки.	2	2	6
Змістовна частина 2. Прикладні засади планування міського землекористування та оцінки землі			
Тема 7. Планування міського землекористування, прогнозування регіональних схем використання земель та схем землеустрою, ведення земельно-кадастрових робіт	2	2	5
Тема 8. Експертна грошова оцінка земельних ділянок.	2	4	6
Тема 9. Методичний підхід, що ґрунтується на зіставленні цін продажу подібних земельних ділянок	2	2	5
Тема 10. Методичний підхід, що ґрунтується на капіталізації чистого операційного або рентного доходу	2	2	6
Тема 11. Методичний підхід, що ґрунтується на врахуванні витрат на земельні поліпшення	2	2	5
РАЗОМ	30	30	60

Загальний обсяг *120 год.*, в тому числі:

лекцій – 30 год.,

практичні заняття – 30 год.,

самостійна робота – 60 год.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

А) Основні

1. Дехтяренко Ю.Ф., Лихогруд М.Г., Манцевич Ю.М., Палеха Ю.М. Методичні основи грошової оцінки земель в Україні: наукове видання. Київ: Профі, 2002. 256 с.
2. Деякі питання функціонування Державного реєстру речових прав на нерухоме майно. Постанова Кабінету Міністрів України від 6 червня 2018 р. № 484. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/484-2018-%D0%BF#Text> (дата звернення 21.05.2021)
3. Земельний кодекс України від 25 жовтня 2001 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2768-14#Text> (дата звернення 21.05.2021)
4. Методика нормативної грошової оцінки земель населених пунктів (затв. Постановою Кабінету Міністрів №213 від 23.03.95р. у редакції 2019 р.) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/213-95-%D0%BF#Text> (дата звернення 21.05.2021)
5. Методика нормативної грошової оцінки земель сільськогосподарського призначення (затв. Постановою Кабінету Міністрів № 831 від 16.11.2016 р.) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/831-2016-%D0%BF#Text> (дата звернення 21.05.2021)
6. Палеха Ю. М. Регіональне планування: методичний посібник. Київ: Логос, 2020. 224 с.
7. Порядок нормативної грошової оцінки земель населених пунктів (затв. Наказом Міністерства аграрної політики та продовольства України від 25.11.2016 р. № 489) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1647-16#Text> (дата звернення 21.05.2021)
8. Про Державний земельний кадастр : Закон України від 07.07.2011 № 3613-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3613-17> (дата звернення 21.05.2021)
9. Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень. Закон України від 1 липня 2004 року № 1952-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1952-15#Text> (дата звернення 21.05.2021)
10. Про затвердження Методики нормативної грошової оцінки земель несільськогосподарського призначення (крім земель населених пунктів). Постанова Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 р. № 1278. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1278-2011-%D0%BF#Text> (дата звернення 21.05.2021)
11. Про затвердження Порядку ведення Державного земельного кадастру. Постанова Кабінету Міністрів України від 17 жовтня 2012 р. № 1051. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1051-2012-%D0%BF#Text> (дата звернення 21.05.2021)
12. Про оцінку земель. Закон України від 11 грудня 2003р. № 1378 IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1378-15#Text> (дата звернення 21.05.2021)
13. Про топографо-геодезичну і картографічну діяльність. Закон України від 23.12.1998 № 353-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/353-14#Text> (дата звернення 21.05.2021)
14. Стратегічне планування розвитку об'єднаної територіальної громади: навч. посіб. / Берданова О. В., Вакуленко В. М., Валентюк І. В., Ткачук А. Ф. Київ, 2017. 121 с.
15. Топчієв О.Г. Мальчикова Д. С. Планування території: навчальний посібник. Херсон: Грінь Д. С. , 2014. 268 с.

Б) Додаткові:

1. Аніщенко В.О., Боровий В.О. Моніторинг і охорона земель. Київ: КНУБА, 2003. 176 с.
2. Власик С. Земельні аукціони в Україні у цифрах і фактах. *Приватизація землі: закон, практика, проблеми*. 2004. Вип. № 3. С.45 - 50.
3. Воробйов Є.М., Кадикова І.М. Формування цін на земельні ділянки в умовах аграрної реформи в Україні. *Землеустрій і кадастр*. 2006. № 3. С. 67-82.

4. Добряк Д.С., Мартин А. Г., Паламарчук Л. В. Актуальні проблеми законодавчого забезпечення розвитку ринку земель в Україні. *Землеустрій і кадастр*. 2006. № 2. С. 3-7.
5. Дробенко Г.О., Брусак Р.Л., Свірський Ю.І. Стратегічне планування розвитку територіальних громад. Львів: СПОЛОМ, 2021. 118 с.
6. Запотоцька В.А. Основні напрямки реконструкції житлового фонду в Україні. Вісник Київського національного університету ім. Тараса Шевченка. Серія Географія. 2018. Вип. 3 (72). С.37-41.
7. Інструменти регіонального розвитку в Україні: навчальний посібник. За ред. Берданової О. В., Вакуленка В. М. Київ: НАДУ, 2013. 310 с.
8. Ляшенко Ю., Кобзан С., Левко В. та ін. Операції із землею. 2-ге вид., перероблене та доповнене. Харків: Фактор, 2008. 896 с.
9. Олійник Я. Б., Запотоцький С. П., Запотоцька В. А. Ринок житла Київського регіону: суспільно-географічний вимір : монографія. Київ: Київський університет, 2019. 172 с.
10. Паламарчук Л. В. Іпотека землі: історичний досвід та проблеми сучасності.: МВЦ «Медінформ», 2012. 182 с.
11. Паламарчук Л. В. Ринок землі та нерухомості в Україні. Київ: «ЦП «КОМПРИНТ», 2013. 365 с.
12. Паламарчук Л.В., Мартин А.Г., Матвійчик О.В., Рачинський О.С. Ринок землі в Україні: напрями розвитку механізму функціонування. Київ: МВЦ «Медінформ», 2011. 259 с.
13. Розвиток права власності на землю в Україні / за ред. Паламарчук Л. В. Київ: МВЦ «Медінформ», 2012. 222 с.
14. Розроблення та впровадження стратегічного плану розвитку регіону: практичний посібник / за ред. Санжаровського І. Київ: К.І.С, 2008. 214 с.
15. Oksana Ryabchenko, Gennadii Golub, Natália Turčeková, Izabela Adamičková. Sustainable business modeling of circular agriculture production: Case study of circular bioeconomy. *JOURNAL OF SECURITY AND SUSTAINABILITY ISSUES*. 2017 December. Volume 7 Number 2. P.301-309 [https://doi.org/10.9770/jssi.2017.7.2\(10\)](https://doi.org/10.9770/jssi.2017.7.2(10))